

Scholz von Rosenau Laurentius (1552-1599)

Założyciel słynnego wrocławskiego ogrodu botanicznego

Urodził się 20 września 1552 roku we Wrocławiu, jako syn aptekarza. Po ukończeniu Gimnazjum św. Elżbiety uczył się w latach 1572-76 w Wittenberdze, po czym zaczął studiować medycynę i nauki przyrodnicze w Padwie oraz w Bolonii, gdzie botaniki uczył go zwierzchnik tamtejszego ogrodu botanicznego, Melchior Guilandinus. W roku 1579 objechał wraz z innymi młodymi wrocławianami, takimi, jak Nikolaus Rehdiger, Martin Schilling i Daniel Hesler, większą część Włoch, następnie zaś przez Bazyleę udał się do Francji, gdzie na Uniwersytecie w Valence uzyskał stopień doktora medycyny i filozofii.

Po powrocie do Wrocławia ożenił się z córką Johanna Aurifabera, wrocławskiego pastora i inspektora szkolnego, Sarą i rozpoczął praktykę lekarską w Koźuchowie (Freystadt). W roku 1585 przeniósł się do Wrocławia, gdzie wielkie uznanie zdobył walcząc z epidemią dżumy, która w roku 1588 pochłonęła w tym mieście wiele ofiar. W roku 1587 stworzył przy dawnej Weidenstrasse swój słynny, oparty na wzorach włoskich ogród botaniczny, w którym znalazło się 385 gatunków roślin, a wśród nich bardzo rzadkie w owym czasie agawy, hiacynty, tulipany, kartofle i tytoń, dzięki czemu ogród miał niemałe znaczenie naukowe. Najpiękniejsze rośliny z tego ogrodu uwiecznił wrocławski malarz Georg Freyberger.

Nie był to pierwszy ogród botaniczny we Wrocławiu, gdyż już w roku 1560 pierwszy taki obiekt, wspomniany w „*Horti Germaniae*” Conrada Gesnera, założył przy ulicy Ruskiej mieszczanin Johann Woyszel. Ogród Scholza, z którym równać mogło się niewiele innych w ówczesnej Europie, zyskał jednak sobie znacznie większą sławę i budził nadzwyczajny podziw współczesnych, którzy w wierszach i sentencjach głosili pochwały dla ogrodu i jego założyciela, przekazując potomnym wiele szczegółowych informacji na temat tej wspaniałości. Uważano go za jedno z godnych obejrzenia miejsc we Wrocławiu, w związku z czym przyciągał setki zwiedzających, którzy stwierdzali, że jego właściciel jest nie tylko uczonym, lecz również człowiekiem o wyrafinowanym guście i artystycznym smaku, a wiedza harmonijnie łączy się u niego z miłym usposobieniem.

Z ogrodem ściśle związane było muzeum z różnego rodzaju antykami i dziełami sztuki, wśród których poczesne miejsce zajmował obraz „Lukrecja” pędzla Cranacha. W ogrodzie Scholza odbywały się zebrania zamkniętego kręgu „mężów dobrych, wykwinnych, łatwych w obejściu, wesołych i wykształconych” z kręgu patrycjuszowskich rodzin Rehdigerów i Monauów, którzy na wzór antyczny świętowali tu, wśród uczonych dysput i popisów literackich, floralia. Dla owych floralistów Scholz ułożył specjalne *Leges Hortenses*, a w bramie witał wchodzących napis: „*Vulgus profanum procul abesto; locum sacrum nec okulis, nec pedibus violato*”.

Scholz nie prowadził żadnych badań naukowych, jednak przysłużył się medycynie przygotowując do druku i wydając szereg dzieł medycznych, z których najbardziej znanym są „*Consilia medica*” słynnego lekarza śląskiego Johanna Crato von Krafftheim. Od najmłodszych lat starał się wpoić swemu synowi zamiłowanie do botaniki, jednakże syn jego zmarł bardzo młodo, a i jemu samemu nie było dane cieszyć się długo owocami swej pracy, gdyż w wieku 47 lat zachorował na gruźlicę i 22 kwietnia 1599 zmarł.

Ogród Scholza po jego śmierci przejął aptekarz Kalenberg, by prowadzić w nim uprawę ziół leczniczych, później zaś postawiono na jego miejscu dom mieszkalny. W roku 1913 z inicjaty-

wy Felixa Rosena i Theodora Schube wykonana została rekonstrukcja tego ogrodu w Parku Szczytnickim.

Źródła:

Cohn F. 1891. Allg. Deutsche Biogr. 32. S. 229-230.

Gebauer C. 1931. Schlesische lebensbilder IV. Breslau. S. 133-139.

Goepfert H. R. 1832. Über ältere schlesische Pflanzenkunde, Schl. Prov. Blätt. 96. S. 105-107.

Graetzer J. 1889. Lebensbilder hervorragender schlesischer Ärzte. Breslau. S. 26-28.

Kurzmann A. 1866. Schl. Prov. Blätt. N. F. 5. S. 457-460.

Peuker J. G. 1788. Kurze Nachrichten der vornehmsten schlesischen Gelehrten. Grottkau. S. 119.